

Když nemáte dost peněz na bydlení, můžete úřad práce požádat o

- **příspěvek na bydlení a**
- **doplatek na bydlení.**

Vysvětlíme, kdy můžete tyto dávky získat a jak si je udržet. Popíšeme, jak bude úřad práce zkoumat Vaše příjmy a výdaje za bydlení. Dozvíte se, jak se určí výše dávek na bydlení a kdy se vyplácejí. Zjistíte, co dělat s přeplatky nebo nedoplatky na energiích, jestli můžete dostat peníze na kauci při uzavření nové smlouvy a další podrobnosti.

Informace o dalších dávkách najdete v letácích [Příspěvek na živobytí](#) a [Mimořádná okamžitá pomoc](#). Průběh řízení o těchto dávkách popisuje leták [Řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi a o příspěvku na bydlení](#).

Letáky ombudsmana najdete na www.ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Kdy mohu získat dávky na bydlení?

Když **máte trvalý pobyt** (dlouhodobě hlášený pobyt) a **skutečné bydliště v České republice**.

Když **Váš příjem nestačí** na zaplacení bydlení.

Když **bydlíte na „správném“ místě**.

Vše vysvětlíme níže.

Trvalý pobyt a bydliště v České republice

Místem **trvalého pobytu** českých občanů je adresa nahlášená obecnímu úřadu. U cizinců s povoleným trvalým pobytem jde o adresu hlášenou cizinecké policii. Dávky mohou dostat i další cizinci dlouhodobě hlášení k pobytu v ČR. Informujte se na úřadu práce. (Například příspěvek na bydlení může získat cizinec hlášený k pobytu v ČR alespoň 365 dnů. Doplatek na bydlení může dostat i občan jiného státu EU nebo jeho rodinný příslušník, pokud jsou hlášení k pobytu v ČR déle než tři měsíce.)

Bydlištěm je místo, kde skutečně žijete. Musíte tedy úřadu práce sdělit, kde bydlíte. Pokud bude nezbytné prokazovat, že opravdu žijete v České republice, můžete doložit, že tady pracujete, děti tady chodí do školky nebo do školy, studujete tady, chodíte k lékaři a podobně.

Kdy je můj příjem příliš vysoký na to, abych dostal/a dávky?

Příspěvek na bydlení dostanete, pokud za bydlení utratíte více než 30 % (v Praze 35 %) příjmu, pokud však 30 % příjmu (v Praze 35 %) zároveň není vyšší než [normativní náklady na bydlení](#) (více na www.mpsv.cz v sekci *Průvodce – Dávky a příspěvky – Bydlení – Příspěvek na bydlení*).

Doplatek na bydlení získáte, pokud dostáváte **příspěvek na živobytí**, ale Váš celkový příjem po zaplacení nákladů na jídlo a další nezbytné věci přesto nestačí na zaplacení bydlení. Pokud nemáte příspěvek na živobytí, může Vám úřad práce přiznat doplatek na bydlení, pokud příjem nepřesahuje 1,3násobek částky živobytí. Více v letáku [Příspěvek na živobytí](#).

Kde mohu bydlet, abych dostal/a dávky na bydlení?

Příspěvek na bydlení i doplatek na bydlení můžete dostat, když bydlíte

- ve vlastním bytě nebo rodinném domě nebo v bytě manžela/manželky, pokud sami nežadají o příspěvek na bydlení,
- v pronajatém bytě (i družstevním).

Doplatek na bydlení můžete dostat i na jiné bydlení – když bydlíte

- v bytě, ale máte jinou než nájemní smlouvu (např. podnájemní, smlouvu o výpůjčce), rozhodnutí nebo jiný právní důvod bydlení, například služebnost bytu (věcné břemeno),
- v azylovém domě, v domově pro seniory, v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově se zvláštním režimem, v chráněném bydlení, v domě na půli cesty, v terapeutické komunitě a ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče,
- ve vlastní rekreační stavbě, pokud přiměřeně splňuje **standardy kvality bydlení**.

Pokud úřad práce Váš **případ** posoudí jako „**hodný zvláštního zřetele**“, stačí bydlet

- v části bytu (užíváte jeden pokoj v bytě),
- v ubytovně, pokud má schválený ubytovací řád a obec doporučila poskytovat doplatek,
- v nebytovém prostoru, pokud přiměřeně splňuje **standardy kvality bydlení**.

Úřadu práce musíte předložit písemný dokument, podle kterého můžete bydlet na daném místě (například smlouvu).

Co není případ hodný zvláštního zřetele?

Bez vážných důvodů jste **opustili předchozí bydlení v bytě**.

V obci byste mohli získat **jiné přiměřené bydlení** (v bytě, v pobytovém zařízení sociálních služeb).

Nemáte vztah k obci, v níž teď bydlíte

(nepracujete tu, nežijete tu s rodinou, děti sem nechodí do školy, nepřestěhovali jste se sem ze zdravotních důvodů, jste vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání u jiné krajské pobočky úřadu práce než té, v jejímž obvodu je obec).

Úřad práce si vyžádá informace také od obecního úřadu.

Kdy rekreační stavba (nebytový prostor) splňuje standardy kvality bydlení?

- samostatný uzamykatelný prostor
- alespoň jedna pobytová místnost,
- neomezený přístup k pitné vodě (stačí studna),
- obytná místnost má alespoň 8 m² (16 m² - pokud jde o jedinou místnost),
- světlá výška místností alespoň 2,6 m a v podkroví 2,3 m (v případě chaty 2,5 m a v podkroví 2,3 m), lze uznat i o něco méně,
- koupelna a záchod (u chaty stačí záchod),
- denní osvětlení, větrání a vytápění s možností regulace vnitřní teploty,
- požadavky pro bezpečnost a ochranu zdraví

Splnění standardů na žádost úřadu práce **kontroluje stavební úřad**.

Co když bydlím v „bezdotkatkové“ zóně?

Obecní úřad může v obci vyhlásit „oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů“ (kvůli častějšímu páchání přestupků a trestných činů nebo setkávání opilých lidí nebo narkomanů).

Pokud jste zde bydleli již dobře vyhlášení, nic se nemění. Kdybyste tady ale bydlení získali až později, úřad práce by vám doplatek na bydlení nedal.

Jak úřad práce posuzuje příjmy?

Za jak dlouho?

U **příspěvku na bydlení** se hodnotí příjmy za předchozí **kalendářní čtvrtletí**.

Pokud **nově žádáte o doplatek na bydlení**, hodnotí se příjmy za **3 měsíce** před podáním žádosti. Pokud jste však ztratili podstatnou část příjmu (přišli jste o práci, skončila Vám podpora v nezaměstnanosti nebo rodičovský příspěvek apod.), pak jen za **měsíc**, v němž příjem podstatně klesl (o třetinu nebo alespoň o 1 000 Kč).

Pokud již doplatek na bydlení **dostáváte**, hodnotí se příjem za minulý měsíc.

Započte se celý příjem?

Od příjmů **se odečtou náklady** na jejich dosažení, zajištění a udržení (tj. daně, pojistné na sociální a zdravotní pojištění atd.).

Podnikatelům se započítává zákonem určená **minimální částka**, i když nemají žádný příjem.

U doplatku na bydlení se jako příjem započítává jen **70 %** příjmu ze zaměstnání a **80 %** příjmu z podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, z dávek nemocenského pojištění a z důchodu. Ostatní příjmy se započítají plně.

Úřad práce příjem **nemůže snížit o exekuční srážky, splátky úvěru (hypotéky) nebo výživné**.

Posuzují se příjmy a náklady všech lidí v bytě (jiném prostoru)?

Úřad práce počítá příjmy a náklady na bydlení všech **tzv. společně posuzovaných osob**. Mezi ně patří manžel (manželka), děti a další lidé, pokud s Vámi bydlí.

Pokud jako samoživitel/ka žijete s dětmi u svých rodičů, posuzuje vás úřad práce společně, započítá tedy i příjmy Vašich rodičů.

Úřad práce můžete požádat, aby s některými lidmi dál nepočítal.

U **příspěvku na bydlení** musíte prokázat, že s Vámi tři měsíce nebydlí.

U **doplatku na bydlení** musíte prokázat, že

- s Vámi nebydlí (můžete například doložit nájemní smlouvu k jinému bytu),
- ačkoliv s Vámi bydlí, nevedete společnou domácnost, tj. neplatíte společně své náklady (užíváte oddělené místnosti, máte oddělené potraviny apod., to by úřad práce mohl ověřit přímo u Vás doma); takto nelze „vyloučit“ manžela/manželku nebo děti.

Které náklady na bydlení úřad práce uzná a jak?

Někdy se náklady na bydlení nedají započítat plně, v plné výši, proto přiznané dávky nakonec nemusí stačit k úhradě všech skutečných nákladů na bydlení.

U **příspěvku na bydlení** se sečtou **skutečné úhrady** nebo **pevně stanovené částky** za předchozí kalendářní čtvrtletí:

- skutečné **nájemné**,
- u družstevních bytů a bytů vlastníků stanovené **srovnatelné náklady**,
- skutečné platby za **plyn, elektřinu a plnění poskytovaná s užíváním bytu** a stanovené náklady za **pevná paliva**.

Pokud pak průměrné měsíční náklady na bydlení překročí tzv. **normativní náklady na bydlení**, započtou se normativní náklady na bydlení podle druhu bydlení, velikosti obce a počtu členů domácnosti. Pokud nově bydlíte jinde a dosud jste neměli příspěvek na bydlení, započte se 80 % normativních nákladů na bydlení.

Srovnatelné náklady, náklady za pevná paliva a normativní náklady na bydlení stanoví vláda pro každý rok nařízením.

Náklady za plnění poskytovaná s užíváním bytu jsou náklady za vytápění a teplou užitkovou vodu, vodné a stočné, náklady na provoz výtahu, osvětlení a úklid společných prostor, odvoz odpadních vod a čištění jímek, za společnou televizní a rozhlasovou anténu a odvoz komunálního odpadu a další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením.

V případě **doplatku na bydlení** se sečtou tzv. **odůvodněné náklady na bydlení** v daném měsíci (ještě nemusíte mít zaplacené, stačí předpis nájemného, rozpis plateb), vždy ale **pouze do výše, která je pro daný náklad obvyklá v daném místě**, někdy i s dalšími omezeními (dále):

- **nájemné**,
- obdobné náklady u družstevních bytů, bytů vlastníků nebo při jiném užívání bytu (ale nejvýše tzv. srovnatelné náklady u příspěvku na bydlení - popis výše),
- **náklady za služby spojené s užíváním bytu**,
- **úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií** (elektřiny, plynu a dalších druhů paliv),
- obdobné platby v nebytovém prostoru a na ubytovně (ale nejvýše 80 % normativních nákladů na bydlení pro nájem),
- obdobné platby v zařízení sociálních služeb (nejvýše normativní náklady na bydlení pro nájem),
- obdobné platby v rekreační stavbě užívané vlastníkem (nejvýše 90 % normativních nákladů pro družstevní byty a byty vlastníků).

Jak úřad práce určí náklady na bydlení pro doplatek na bydlení, pokud bydlím s dalšími lidmi, kteří se mnou ale nevedou společnou domácnost?

Pokud prokážete, že s Vámi spolubydlící nevedou společnou domácnost, započítá úřad práce do Vašich nákladů na bydlení jen **podíl z celkových nákladů** za byt (nebytový prostor nebo ubytovnu). Pokud nemůžete doložit skutečné náklady, úřad práce započte obvyklé náklady nebo normativní náklady (u nebytového prostoru a ubytovny pouze 80 % normativních nákladů).

Proplatí mi úřad práce i nedoplatky na službách a energiích?

Nedoplatky na službách a energiích úřad práce připočte k běžným nákladům. Dávky na bydlení se tak mohou zvýšit. Výjimečně může úřad práce na úhradu nedoplatku poskytnout takzvanou mimořádnou okamžitou pomoc.

Naopak **přeplatek** na službách a energiích úřad práce odečte od běžných nákladů. Dávky na bydlení se tak v daném měsíci sníží nebo je nedostanete.

Kolik peněz dostanu?

Příspěvek na bydlení se vypočte jako rozdíl mezi náklady na bydlení (nejvýše však normativními náklady na bydlení) a 30 % příjmu (v Praze 35 %). Dostanete tak část uznaných nákladů na bydlení, která přesahuje 30 % Vašich příjmů (v Praze 35 %). Skutečné náklady však mohou být vyšší.

Příklad: Paní Kadrnožková žije se svým desetiletým synem v Brně. Za byt platí celkem 11 000 Kč. Má příjem 9 000 Kč (7 000 Kč z podpory v nezaměstnanosti a 2 000 výživné na syna).

↓	n á j e m	1 1	0 0 0	K č
zbytek	9 525 Kč = normativní náklady			
1 475 Kč	9 525 – 2700 = 6 825 Kč	2 700 Kč (30 % příjmu)	6 300 (70 % příjmu)	
	↑ příspěvek na bydlení	↑ p ř í j e m	9	0 0 0 K č

Úřad práce nemůže započítat celý nájem, ale nejvýše normativní náklady na bydlení pro dvě osoby v Brně (9 525 Kč). 30 % příjmu 9 000 Kč jsou 2 700 Kč. Od normativních nákladů (9 525 Kč) se tedy odečte 30 % příjmu (2 700 Kč) a paní Kadrnožková **dostane příspěvek na bydlení 6 825 Kč**.

Doplatek na bydlení se vypočte jako rozdíl mezi odůvodněnými náklady na bydlení sníženými o příspěvek na bydlení (pokud jste ho dostali) a upraveným příjmem (k příjmu se připočte příspěvek na živobytí a odečte se částka živobytí – více v letáku [Příspěvek na živobytí](#)). Kdyby vyšla záporná částka, doplatek na bydlení nedostanete.

odůvodněné náklady na bydlení		příjmy + příspěvek na živobytí	
- příspěvek na bydlení	= zbytek	- částka živobytí	= upravený příjem
	- upravený příjem	← doplatek na bydlení	

Příklad (pokračování): U dávek pomoci v hmotné nouzi se jako příjem započítá jen 80 % podpory v nezaměstnanosti. Příjem tedy bude 7 600 Kč (80 % ze 7 000 Kč je 5 600 Kč, plus výživné 2 000 Kč).

Příspěvek na živobytí se vypočítá tak, že se od částky živobytí rodiny (5 970 Kč) odečte příjem snížený o 30 %, tedy o přiměřené náklady na bydlení (tedy 5 970 Kč - 5 320 Kč) a vyjde **příspěvek na živobytí 650 Kč**.

příjem pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi		živobytí rodiny 5 970 Kč	
80 % podpory v nezaměstnanosti = 5 600 Kč	+ výživné 2 000 Kč	- 5 320 Kč	= 650 Kč
= p ř í j m y 7 6 0 0 K č			
- přiměřené náklady na bydlení (= 30 % příjmu = 2 280 Kč)	= 5 320 Kč	↑ příspěvek na živobytí	

Příklad (pokračování): Pokud úřad práce posoudí platby za nájem, služby a energie jako obvyklé, bude při určení doplatku na bydlení dále počítat s 11 000 Kč.

odůvodněné náklady na bydlení 11 000 Kč		příjmy 7 600 Kč	+ příspěvek na živobytí 650 Kč
- příspěvek na bydlení 6 825 Kč	náklady – příspěvek = 4 175 Kč	= 8 250 Kč	
	- 2 280 Kč *	- částka živobytí 5 970 Kč	= upravený příjem 2 280 Kč *
↑ upravený příjem		↑ doplatek na bydlení	

Příspěvek na bydlení 6 825 Kč na nájem nestačí, chybí 4 175 Kč. Doplatek na bydlení se vypočte tak, že se od 4 175 Kč (náklady snížené o příspěvek na bydlení) odečte upravený příjem ve výši 2 280 Kč (k příjmu 7 600 Kč se přičte příspěvek na živobytí 650 Kč a odečte se částka živobytí 5 970 Kč). **Doplatek na bydlení tak bude 1 895 Kč.**

Paní Kadrnožková má tedy i s dávkami celkem 18 370 Kč. Po zaplacení bydlení jí zůstane na jídlo a ostatní nezbytné věci 7 370 Kč.

Musím se přestěhovat, dostanu peníze na jistotu (kauci)?

Pokud nemáte peníze na úhradu jistoty (kauce), kterou pronajímatel požaduje při uzavření nové smlouvy, může Vám úřad práce v odůvodněných případech přiznat **mimořádnou okamžitou pomoc**. Úřad práce nejdříve zjistí, zda nemůžete nájem bytu získat bez složení jistoty. Vyplatí Vám maximálně dvojnásobek nájemného, které je obvyklé v daném místě. Při dalším stěhování byste měli k úhradě jistoty využít vrácenou jistotu z dosavadního nájmu.

Budu dál dostávat dávky, když se přestěhuji?

Pokud jste dříve dostávali **příspěvek na bydlení**, budete ho mít dál. Vypočítá se podle nákladů za poslední kalendářní čtvrtletí z předchozího bydliště. Pokud jste ho dosud neměli, požádejte o něj hned po přestěhování, úřad práce použije 80 % normativních nákladů na bydlení.

Pokud jste dostávali **doplatek na bydlení**, nahlásíte přestěhování úřadu práce. Dávku vypočte podle Vašich nových nákladů na bydlení. Pokud jste doplatek neměli, požádejte o něj hned po přestěhování, úřad práce ho může přiznat od měsíce, ve kterém jste podali žádost.

Co když ten z rodiny, kdo dostával doplatek na bydlení, přestal splňovat podmínky (byl vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání, šel do vězení)?

Pokud uživatel bytu (jiného prostoru) dosud dostával dávky, ale teď přestal splňovat podmínky, bude úřad práce dávky **dál vyplácet nejstarší společně posuzované osobě**.

Co musím dělat, abych o dávky nepřišel (nepřišla)?

Dokládat úřadu práce **příjmy a náklady na bydlení**.

Přijít na úřad práce, když Vás pozve, ledaže jste nemocní nebo máte jiný vážný důvod.

Oznamovat změny, které ovlivňují nárok na dávku (např. získání majetku, práce, spolubydličího, vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání apod.).

Umožnit „šetření v místě bydliště“, tedy nechat pracovníky úřadu práce přijít na návštěvu a prohlédnout si Vaši domácnost. (Úřad práce nemusí termín návštěvy oznamovat předem, pokud Vás ale opakovaně nezastihne doma, měl by s Vámi termín návštěvy dohodnout.)

Dokládat výpisy z bankovních účtů, případně z účtů společně posuzovaných osob.

Pokud bydlíte v nebytovém prostoru nebo na ubytovně, musíte se snažit najít byt a požádat o pomoc obec, kde máte hlášený trvalý pobyt nebo kde teď žijete. Pokud Vám obec nabídne přiměřené bydlení a Vy ho bez vážného důvodu odmítnete, přijdete o doplatek na bydlení.

Pokud uvedené povinnosti nesplníte, nemusí Vám úřad práce dávky přiznat nebo Vám je odejme.

Kdy úřad práce vyplácí dávky na bydlení?

Příspěvek na bydlení se vyplácí v měsíci následujícím po měsíci, za který náleží (dávku za prosinec dostanete v lednu).

Doplatek na bydlení se vyplácí v měsíci, za který náleží (dávku za leden dostanete v lednu).

Může úřad práce bez mého souhlasu posílat dávky přímo pronajímateli?

Ano, pokud k tomu má úřad práce **dobry důvod** (hrozí, že dávky nepoužijete k zaplacení nákladů na bydlení, neumíte s dávkami hospodařit apod.). Tehdy může dávky na bydlení **posílat přímo na účet pronajímatele nebo poskytovatele služeb** k zaplacení nájemného nebo služeb.

Také může část dávek poslat přímo **společenství vlastníků jednotek**, pokud jste nezaplatili zálohy za služby spojené s užíváním bytu nebo příspěvek do fondu oprav.